

تجدید روابط سیاسی ایران و اسرائیل و آموزش ساواک

مظفر شاهدهی

در سال 1328ش و در دوران نخست‌وزیری محمد ساعد مراغه‌ی دولت ایران کشور اسرائیل را به صورت دوفاکتو مورد شناسایی قرار داد و روابط غیررسمی با آن برقرار کرد. در سال 1330ش دولت مصدق این روابط را نادیده گرفت. پس از کودتای 28 مرداد 1332 بار دیگر مقدمات تجدید روابط دو کشور فراهم شد و به ویژه از سال 1332 که با موافقت دو طرف برای صدور نفت ایران به اسرائیل همراه بود. دو کشور نخستین گامهای استوار را برای گسترش روابط برداشتند. با ملاقاتهای پنهانی بر خی مقامات سیاسی - مذنبی و اقتصادی دو کشور در تهران و تل آو یو نهایتاً در مرداد ماه 1339 دولت ایران با این دستاویز که دولت ایران در دوره نخست‌وزیری مصدق اقدامی رسمی و دیپلماتیک برای اعلام قطع روابط دو طرف انجام نداده است، اعلام کرد روابط طرفین را گسترش می‌دهد. با این احوال آگاهان به امور به درستی دریافته بودند که این ادعای دولت ایران، بر بنیانی سست استوار است. در هر حال با گسترش روابط سیاسی ایران و اسرائیل در سال 1339 شرایط لازم برای تعمیق ارتباط اطلاعاتی - امنیتی میان دو طرف فراهم شد. لازم به ذکر است که هم اسرائیل (به سبب انزوایی که در منطقه خاورمیانه گرفتارش بود) و هم آمریکا برای تحکیم روابط کشورهای اقماری منطقه از گسترش روابط ایران و اسرائیل سخت حمایت می‌کرد.

ماموران موساد حداقل پس از کودتای 28 مرداد 1332 به تدریج در ایران حضور و نفوذی روزافزون پیدا کرده بودند و وقتی روابط سیاسی غیررسمی میان ایران و اسرائیل (در مرداد 1339) برقرار شد مدت‌ها از تماسها و ارتباطات مقامات ساواک و موساد با یکدیگر سپری می‌شد. در واقع به دنبال تأسیس ساواک از اواخر سال 1335ش که با کمک و هدایت مستقیم سیا صورت گرفت. آمریکاییان به تدریج کوشیدند روابط آن را با موساد گسترش دهند آنچه بود در اوایل دهه 1330ش و اوایل دهه 1340ش ساواک و موساد ارتباط بسیار نزدیک و دوستانه‌ای با یکدیگر برقرار کرده بودند و همکاری مشترک طرفین در امور امنیتی - اطلاعاتی و جاسوسی در ایران و سایر کشورهای خاورمیانه روندی شتابان و فراگیر یافته بود. در چنین شرایطی بود که سیا به تدریج بخش مهمی از حیثه وظایف و عملش در قبال ساواک را به موساد سپرد.

آموزش پرسنل ساواک از مهمترین مواردی بود که انجام سازمان یافته آن از سوی سیا بر عهده موساد نهاده شد و ماموران موساد چنان که خواسته و مورد نظر طرفین بود تا واپسین سالهای حکومت محمدرضاشاه پهلوی مرتبه نخست را در آموزش پرسنل ساواک به خود اختصاص دادند.

در آغاز آموزش موساد به ساواک، اداره کل آموزش در ساواک تشکیل شد. علاوه بر اینکه طی فواصل زمانی مشخص پرسنلی از ساواک جهت فراگیری دوره‌های آموزشی موردنیاز به اسرائیل اعزام می‌شدند تا در پایگاههای موساد در آن کشور دوره‌های موردنیاز را طی کنند، در رشته‌های مختلف آموزشی اساتید، کارشناسان و متخصصینی هم از سوی موساد به ایران اعزام می‌شدند تا در مراکز ساواک در ایران به نیروها و پرسنل ساواک آموزشهای لازم را ارائه بدهند. در همان حال کتب و خدمات آموزشی متعدد موساد در رشته‌های مختلف در اختیار ساواک قرار گرفت که تقریباً تمامی آن به زبان فارسی ترجمه شد تا طی دوره‌های آموزشی مربوطه در اختیار پرسنل تحت آموزشی قرار داده شود.

مهمترین آموزشهای متخصصان و کارشناسان موساد به پرسنل ساواک در موارد زیر بود :

- 1- آموزش خط شناسی
- 2- آموزش ضداطلاعات
- 3- آموزش چگونگی استفاده از اسلحه و تجهیزات اطلاعاتی - جاسوسی الکترونیکی و غیره
- 4- آموزش وسایل و لوازم عکاسی و فیلمبرداری
- 5- آموزش تعقیب و مراقبت
- 6- آموزشهای متعدد فنی
- 7- آموزش شیمی

8- آموزش بررسی و ارزیابی اطلاعات و اخبار

9- آموزش انواع تجهیزات فرستنده و گیرنده و استراق سمع

نهایتاً :

10- آموزش روشهای کارآمدتر شکنجه های جسمی و روحی.